

Na podlagi 153. člena Poslovnika državnega zbora je Državni zbor Republike Slovenije na seji dne 20. decembra 2006 potrdil uradno prečiščeno besedilo Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami, ki obsega:

– Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami – ZUOPP (Uradni list RS, št. 54/00 z dne 16. 6. 2000) in
– Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami – ZUOPP-A (Uradni list RS, št. 118/06 z dne 17. 11. 2006).

Št. 602-10/90-1/15

Ljubljana, dne 20. decembra 2006

EPA 1148-IV

Predsednik
Državnega zbora
Republike Slovenije
France Cukjati, dr. med., l.r.

Z A K O N
O USMERJANJU OTROK
S POSEBNIMI POTREBAMI
uradno prečiščeno besedilo
(ZUOPP-UPB1)

I. TEMELJNE DOLOČBE

1. člen

(vsebina zakona)

S tem zakonom se ureja usmerjanje otrok, mladoletnikov in mlajših polnoletnih oseb s posebnimi vzgojno-izobraževalnimi potrebami (v nadaljnjem besedilu: otroci s posebnimi potrebami) ter določajo načini in oblike izvajanja vzgoje in izobraževanja.

2. člen

(otroci s posebnimi potrebami)

Otroci s posebnimi potrebami po tem zakonu so otroci z motnjami v duševnem razvoju, slepi in slabovidni otroci, gluhi in naglušni otroci, otroci z govorno-jezikovnimi motnjami, gibalno ovirani otroci, dolgotrajno bolni otroci, otroci s primanjkljaji na posameznih področjih učenja ter otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki potrebujejo prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja z dodatno strokovno pomočjo ali prilagojene programe vzgoje in izobraževanja oziroma posebne programe vzgoje in izobraževanja.

3. člen

(uporaba predpisov o vzgoji in izobraževanju)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami se izvaja v skladu s tem zakonom in predpisi, ki urejajo področje predšolske vzgoje, osnovnošolskega izobraževanja, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: predpisi s področja vzgoje in izobraževanja).

Študentom s posebnimi potrebami, ki se vključujejo v študijske programe v skladu z zakonom, ki ureja višje šolstvo, in zakonom, ki ureja visoko šolstvo, se v skladu s statutom višješolskega ali visokošolskega zavoda zagotavlja potrebna dodatna oprema.

4. člen

(cilji in načela vzgoje in izobraževanja)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami temelji na ciljih in načelih, določenih v zakonih za posamezno področje vzgoje in izobraževanja in na naslednjih ciljih in načelih:

- enakih možnosti s hkratnim upoštevanjem različnosti otrok,
- ohranjanja ravnotežja med različnimi vidiki otrokovega telesnega in duševnega razvoja,
- vključevanja staršev v proces vzgoje in izobraževanja,
- zagotovitve ustreznih pogojev, ki omogočajo optimalen razvoj posameznega otroka,
- pravočasne usmeritve v ustrezen program vzgoje in izobraževanja,
- organizacije vzgoje in izobraževanja čim bližje kraju bivanja,
- celovitosti in kompleksnosti vzgoje in izobraževanja,
- individualiziranega pristopa,
- kontinuiranosti programov vzgoje in izobraževanja,
- interdisciplinarnosti.

II. USMERJANJE V PROGRAME VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

5. člen

(vrste programov)

Vzgoja in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami poteka po:

- programu za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojenem programu za predšolske otroke,
- izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo,
- prilagojenih izobraževalnih programih,
- posebnih programih vzgoje in izobraževanja in
- vzgojnih programih.

Otroci s posebnimi potrebami se usmerjajo v programe iz prejšnjega odstavka glede na vrsto in stopnjo primanjkljajev, ovir in motenj.

6. člen

(izobrazbeni standard)

Izobraževalni programi s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo in prilagojeni izobraževalni programi morajo zagotavljati otrokom s posebnimi potrebami možnost, da si pridobijo enakovreden izobrazbeni standard, kot ga zagotavljajo izobraževalni programi osnovnošolskega, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja. Za otroke s posebnimi potrebami, ki glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje ne morejo doseči izobrazbenega standarda po izobraževalnem programu osnovnošolskega izobraževanja, se sprejme prilagojen izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom.

1. Prilagojeno izvajanje programov vzgoje in izobraževanja

7. člen

(prilagajanje izvedbe programov)

Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v program s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo za predšolske otroke, se glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje lahko prilagodi organizacija in način izvajanja programa za predšolske otroke ter zagotovi dodatna strokovna pomoč.

Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, se glede na vrsto in stopnjo primanjkljaja, ovire oziroma motnje lahko prilagodi organizacija, način preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka ter zagotovi dodatna strokovna pomoč.

8. člen

(dodatna strokovna pomoč)

Dodatna strokovna pomoč se izvaja v posebni skupini glede na vrsto in stopnjo primanjkljajev, ovir oziroma motenj v oddelku ali izven oddelka, lahko pa tudi individualno v oddelku ali izven oddelka. Če dodatne strokovne pomoči ni mogoče zagotoviti v skladu s prejšnjim odstavkom in je strokovno utemeljeno, se dodatna strokovna pomoč lahko nudi otroku tudi na domu. Pri izvajanju dodatne strokovne pomoči lahko sodelujejo tudi starši, skrbniki ali rejniki (v nadaljnjem besedilu: starši).

9. člen

(izvajanje dodatne strokovne pomoči)

Dodatno strokovno pomoč izvajajo strokovni delavci vrtca, šole ali zavoda, lahko pa tudi zunanji strokovni delavci, ki izpolnjujejo s predpisi določene pogoje.

Obseg in način izvajanja dodatne strokovne pomoči se določi z odločbo o usmeritvi, v skladu s standardi in normativi, ki jih določi minister, pristojen za šolstvo za posamezna področja vzgoje in izobraževanja.

10. člen

(materialni pogoji in druga pomoč)

Otrokom s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v programe za predšolske otroke in izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo ter v prilagojene programe, je potrebno prilagoditi prostor in pripomočke, v skladu z navodili za prilagojeno izvajanje programov in v skladu s prilagojenimi programi, ki jih sprejme oziroma določi pristojni strokovni svet. Za nudenje fizične pomoči se lahko gibalno oviranim otrokom dodeli spremljevalec.

2. Prilagojeni programi in posebni program vzgoje in izobraževanja

11. člen

(vrste programov)

Otroci s posebnimi potrebami, ki niso usmerjeni v programe za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, se usmerjajo v prilagojene programe za predšolske otroke. Otroci s posebnimi potrebami, ki niso usmerjeni v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo, se usmerijo v prilagojene izobraževalne programe in posebne programe vzgoje in izobraževanja.

12. člen

(prilaganje programov)

S prilagojenimi programi osnovnošolskega izobraževanja, ki omogočajo otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovreden izobrazbeni standard, se lahko prilagodi predmetnik, organizacija, način preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka. S prilagojenimi izobraževalnimi programi za področja poklicnega in strokovnega izobraževanja ter splošnega srednjega izobraževanja, ki omogočajo otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovreden izobrazbeni standard, se lahko prilagodi predmetnik, organizacija, trajanje, način preverjanja in ocenjevanja znanja, napredovanje in časovna razporeditev pouka. S prilagojenim izobraževalnim programom in s posebnim programom vzgoje in izobraževanja, ki ne omogočata otrokom s posebnimi potrebami pridobiti enakovrednega izobrazbenega standarda, se lahko prilagodi predmetnik in učni načrt, vzgojno-izobraževalna obdobja, nivojski pouk in prehajanje med nivoji v osnovni šoli, način preverjanja in ocenjevanja ob koncu obdobj, napredovanje in pogoji za dokončanje izobraževanja.

13. člen

(prehajanje med programi)

Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojen program za predšolske otroke, se lahko občasno vključujejo tudi v program za predšolske otroke. Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v prilagojene izobraževalne programe, se lahko pri določenih predmetih ali predmetnih skupinah občasno ali trajno vključujejo v izobraževalne programe. Otroci s posebnimi potrebami, ki so usmerjeni v posebni program vzgoje in izobraževanja, se lahko občasno vključujejo v prilagojene programe osnovnošolskega izobraževanja.

3. Vzgojni program

14. člen

(usmerjanje v vzgojni program)

Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami se v skladu s tem zakonom usmerjajo v izobraževalne programe s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo. Strokovna pomoč se jim nudi tudi v obliki vzgojnih, socialno integrativnih, preventivnih, kompenzacijskih in korekcijskih programov, ki so sestavni del vzgojnega programa.

Otroci s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, pri katerih je zaradi motenj ogrožen njihov zdrav razvoj, oziroma ogrožajo okolico v taki meri, da potrebujejo vzgojo v zavodu, se oddajo v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami. O oddaji otroka v zavod odloči in spremlja izvajanje ukrepa pristojni center za socialno delo v skladu z zakonom, ki ureja področje zakonske zveze in družinskih razmerij.

Center za socialno delo izda odločbo iz prejšnjega odstavka v soglasju z Zavodom Republike Slovenije za šolstvo.

4. Oskrba

15. člen

(vključitev v zavod oziroma oddaja v rejništvo)

Otroci s posebnimi potrebami, ki jim ni mogoče zagotoviti vzgoje in izobraževanja v kraju njihovega prebivališča in jim zaradi oddaljenosti prebivališča od kraja vzgoje in izobraževanja ni mogoče zagotoviti prevoza, se lahko vključijo v zavod za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami ali se oddajo v rejništvo.

Postopek oddaje v rejništvo izvede pristojni center za socialno delo na podlagi strokovnega mnenja komisije za usmerjanje iz drugega odstavka 21. člena tega zakona, v skladu z zakonom, ki ureja področje zakonske zveze in družinskih razmerij.

V primeru, ko so podane okoliščine iz prvega odstavka tega člena in je otrok usmerjen v prilagojen program za predšolske otroke, lahko komisija na željo staršev predlaga, da se z odločbo o usmeritvi določi, da se namesto oskrbe v zavodu oziroma v rejniški družini otroku zagotavlja pravica do brezplačnega prevoza iz kraja prebivališča do kraja, kjer deluje zavod in nazaj. Sredstva za

zagotovitev pravice do brezplačnega prevoza se za posameznega otroka in njegovega obveznega spremljevalca zagotavljajo iz državnega proračuna.

III. IZVAJANJE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA OTROK S POSEBNIMI POTREBAMI

16. člen

(izvajalci)

Predšolsko vzgojo po programu za predšolske otroke s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo izvajajo vrtci.

Vzgojo in izobraževanje po izobraževalnih programih s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo izvajajo šole v rednih oddelkih.

Predšolsko vzgojo po prilagojenih programih za predšolske otroke izvajajo vrtci v razvojnih oddelkih, vrtci oziroma enote vrtcev, ki so ustanovljeni oziroma organizirani za izvajanje teh programov in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

Vzgojo in izobraževanje po prilagojenih izobraževalnih programih izvajajo šole v rednih oddelkih ali v oddelkih s prilagojenimi programi, šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene oziroma organizirane za izvajanje teh programov in zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

Vzgojo in izobraževanje po posebnem programu vzgoje in izobraževanja izvajajo šole oziroma podružnice šol, ki so ustanovljene oziroma organizirane za izvajanje prilagojenih programov izobraževanja in posebnega programa vzgoje in izobraževanja ter socialnovarstveni zavodi. Vzgojne programe izvajajo zavodi za vzgojo in izobraževanje otrok s posebnimi potrebami.

17. člen

(zasebni vrtci in šole)

V skladu z določbo 2. člena zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 12/96 in 23/96 – popr.) o uveljavljanju možnosti izbire na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja in ne glede na določbe tretjega odstavka 5. člena zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, lahko vzgojo in izobraževanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami izvajajo tudi zasebni vrtci in šole brez koncesije v skladu z določbami zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja in zakona o vrtcih.

18. člen

(izobraževanje na domu ali v zasebnem zavodu)

Na predlog staršev lahko komisija usmeri otroka s posebnimi potrebami v program osnovnošolskega izobraževanja, ki se organizira na domu ali v zasebnem zavodu, če za to obstajajo utemeljeni razlogi in so na domu oziroma v zasebnem zavodu zagotovljeni ustrezni pogoji. V primeru iz prejšnjega odstavka se otroku iz sredstev državnega proračuna zagotovijo sredstva, v višini, ki jih država oziroma lokalna skupnost zagotavlja za plače in materialne stroške na otroka v javni šoli.

Podrobnejše pogoje za izvajanje in kriterije za financiranje programov iz prvega odstavka tega člena določi minister, pristojen za šolstvo.

19. člen

(individualna strokovna obravnava)

Otrokom s posebnimi potrebami se poleg programov iz 5. člena tega zakona nudi v vrtcu, šoli ali zavodu tudi individualna zdravstvena in druga strokovna obravnava v skladu s posebnimi predpisi. Individualna zdravstvena in druga strokovna obravnava se lahko izvaja tudi v svetovalnih centrih za otroke, mladostnike in starše, posvetovalnicah za starše, logopedskih, avdiopedagoških in drugih ambulantah.

IV. POSTOPEK USMERJANJA V PROGRAME VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

20. člen

(subsidiarna uporaba določb o upravnem postopku)

Za odločanje v postopkih usmerjanja v programe vzgoje in izobraževanja se uporabljajo določbe zakona, ki ureja splošni upravni postopek, če s tem zakonom ni drugače določeno. Organ, pristojen za izdajo soglasja k odločbi v skladu s tem zakonom, mora podati soglasje najkasneje v 30 dneh od zaprosila, sicer se šteje, da z odločbo soglašča.

20.a člen

(podlage za usmeritev)

Otroke s posebnimi potrebami se usmerja v programe vzgoje in izobraževanja ob upoštevanju otrokove dosežene ravni razvoja, zmožnosti za učenje in doseganja standardov znanja, etiologije in prognoze glede na otrokove primanjkljaje, ovire oziroma motnje ter ob upoštevanju kriterijev za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami.

21. člen

(zahteva za uvedba postopka)

Pisno zahtevo za uvedbo postopka usmerjanja pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo, ki na prvi stopnji vodi postopke usmerjanja v programe vzgoje in izobraževanja, vložijo starši, zase pa jo lahko vloži tudi mlajša polnoletna oseba (v nadaljnjem besedilu: vlagatelj).

Vloga iz prejšnjega odstavka mora vsebovati zahtevo za uvedbo postopka, strokovno dokumentacijo, ki jo je mogoče pridobiti na podlagi že opravljenih obravnav otroka, in poročilo vrtca, šole ali zavoda, ki ga otrok obiskuje. Kot strokovna dokumentacija štejejo: pedagoška, defektološka, socialna, psihološka, medicinska in druga poročila.

Strokovno dokumentacijo iz prejšnjega odstavka pridobi Zavod Republike Slovenije za šolstvo od ustreznih institucij, lahko pa jo predložijo tudi starši, če z njo razpolagajo.

Strokovno dokumentacijo, ki je potrebna za odločitev o usmeritvi otroka in je ni mogoče pridobiti v skladu s prejšnjim odstavkom, mora zagotoviti vlagatelj najkasneje v 6 mesecih od dneva, ko mu je bila odločitev o dopolnitvi dokumentacije sporočena. Če tega ne stori v navedenem roku, se šteje, da je vlogo umaknil.

21.a člen

(nova zahteva pri spremembi ravni izobraževanja)

Če je otrok s posebnimi potrebami že usmerjen v program vzgoje in izobraževanja, vlagatelj pri spremembi ravni izobraževanja vloži novo zahtevo za usmeritev, na kar mora biti opozorjen v odločbi o usmeritvi.

22. člen

(predlog za uvedbo postopka)

Če starši ne vložijo zahteve za uvedbo postopka usmerjanja, pa vrtec, šola, zdravstveni, socialni ali drug zavod (v nadaljnjem besedilu: predlagatelj) meni, da je usmeritev potrebna, lahko pri Zavodu Republike Slovenije za šolstvo poda predlog za uvedbo postopka, katerega obenem vroči tudi staršem. K predlogu za uvedbo postopka mora predlagatelj priložiti poročilo o otroku, ki vsebuje tudi podatke iz dokumentacije, ki se zbira o otroku v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, zdravstva ali socialnega varstva.

Če Zavod Republike Slovenije za šolstvo na podlagi predloga za uvedbo postopka, poročila o otroku, predhodnega mnenja, ki ga pridobi od komisije iz prvega odstavka 26. člena tega zakona, razgovora s starši in drugih dejstev in okoliščin ugotovi, da je usmeritev potrebna, uvede postopek usmerjanja in o tem obvesti predlagatelja in starše. Če starši v postopku ne sodelujejo oziroma uvedbi postopka

nasprotujejo, lahko Zavod Republike Slovenije za šolstvo odloči, da se postopek usmerjanja uvede, in o tem tudi obvesti pristojni center za socialno delo.

Če Zavod Republike Slovenije za šolstvo na podlagi ugotovitev iz drugega odstavka tega člena ugotovi, da usmeritev ni potrebna, to sporoči predlagatelju in staršem.

22.a člen

(podzakonski akt)

Organizacijo in način dela komisij za usmerjanje ter kriterije za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami in potrebne obrazce določi minister, pristojen za šolstvo.

23. člen

(strokovno mnenje o usmeritvi na prvi stopnji)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo izda odločbo o usmeritvi v program vzgoje in izobraževanja na podlagi strokovnega mnenja, ki ga pripravi komisija za usmerjanje prve stopnje. Komisija za usmerjanje prve stopnje izdela strokovno mnenje na podlagi obvezne dokumentacije iz drugega in četrtega odstavka 21. člena ali dokumentacije iz drugega odstavka 22. člena tega zakona, morebitnega razgovora z vlagateljem in po potrebi tudi na podlagi razgovora z otrokom oziroma pregleda otroka.

Komisija za usmerjanje prve stopnje mora pred izdelavo strokovnega mnenja pridobiti tudi mnenje vrtca, šole oziroma zavoda, v katerega naj bi bil otrok s posebnimi potrebami vključen, o izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, materialnih in drugih pogojev, po potrebi pa tudi mnenje drugih ustreznih institucij.

Komisija za usmerjanje prve stopnje v strokovnem mnenju lahko predlaga usmeritev v ustrezni program vzgoje in izobraževanja ali pa ugotovi, da usmeritev ni potrebna.

Strokovno mnenje vsebuje tudi elemente, na podlagi katerih se uveljavljajo pravice, ki jih določajo drugi predpisi, če s temi predpisi ni drugače določeno.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo pošlje strokovno mnenje vlagatelju, če odloča na podlagi predloga za uvedbo postopka, pa tudi predlagatelju. Pri tem določi 8-dnevni rok za odgovor, ki je lahko podan pisno ali ustno na zapisnik, in začne teči od dneva vročitve strokovnega mnenja. Na podlagi odgovora Zavod Republike Slovenije za šolstvo lahko od komisije zahteva dopolnitev strokovnega mnenja, dodatno obrazložitev ali pa ponovno obravnavo in na podlagi le-tega izda odločbo o usmeritvi.

Če Zavod Republike Slovenije za šolstvo odgovora ne prejme ali oceni, da mnenja komisije ni potrebno dopolniti, dodatno obrazložiti ali opraviti ponovne obravnave, na podlagi prvotnega mnenja izda odločbo o usmeritvi.

24. člen

(odločba o usmeritvi prve stopnje in vsebina)

Z odločbo o usmeritvi prve stopnje se odloči o usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v program vzgoje in izobraževanja ali se z odločbo ugotovi, da usmeritev ni potrebna.

Če se otroka s posebnimi potrebami usmeri, se z odločbo določi:

- program vzgoje in izobraževanja, v katerega se otrok usmerja,
- vrtec, šolo ali zavod, v katerega se otrok vključi,
- datum vključitve v vrtec, šolo ali zavod,

po potrebi pa tudi:

- obseg, način in vrsto ter izvajalca dodatne strokovne pomoči,

- pripomočke, prostor in opremo ter druge pogoje, ki morajo biti zagotovljeni za vzgojo in izobraževanje,
 - občasnega ali stalnega spremljevalca za fizično pomoč gibalno oviranemu otroku,
 - zmanjšanje števila otrok v oddelku glede na predpisane normative,
- rok preverjanja ustreznosti usmeritve in
- druge pravice, ki izhajajo iz tega zakona in zakonov s področja vzgoje in izobraževanja. Ob usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v poseben program vzgoje in izobraževanja, ki ga izvaja socialno-varstveni zavod, se izda odločba o usmeritvi v soglasju s pristojnim centrom za socialno delo.

25. člen

(pritožba na odločbo o usmeritvi)

Zoper odločbo o usmeritvi lahko v roku 15 dni od njene vročitve starši, zase pa tudi mlajša polnoletna oseba, vložijo pritožbo.

O pritožbi odloča minister, pristojen za šolstvo, na podlagi strokovnega mnenja komisije za usmerjanje druge stopnje.

Strokovno mnenje komisije za usmerjanje druge stopnje ni potrebno, če je pritožba vložena zaradi napačno uporabljenega materialnega predpisa, če tak predpis sploh ni bil uporabljen ali kadar gre za pritožbo zaradi kršitev postopka.

26. člen

(komisije za usmerjanje prve in druge stopnje)

Člane komisije za usmerjanje prve stopnje imenuje in razrešuje direktor Zavoda Republike Slovenije za šolstvo.

Člane komisije za usmerjanje druge stopnje imenuje in razrešuje minister, pristojen za šolstvo. Komisije za usmerjanje podajo strokovno mnenje o usmeritvi otroka s posebnimi potrebami v program vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: strokovno mnenje) v sestavi treh stalnih članov: defektolog, psiholog in zdravnik specialist pediater ali zdravnik specialist šolske medicine. Komisije za usmerjanje lahko podajo strokovno mnenje tudi v širši sestavi, če je to potrebno zaradi vrste in stopnje otrokovega primanjkljaja, ovire oziroma motnje in zahtevnosti obravnave. O tem odloči predsednik komisije za usmerjanje.

V komisijah za usmerjanje lahko sodeluje vzgojitelj ali učitelj, ki izvaja vzgojno izobraževalno delo z otrokom s posebnimi potrebami, kadar pa se usmerja otroke s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, mora sodelovati predstavnik pristojnega centra za socialno delo.

Član komisije za usmerjanje prve stopnje ne more biti hkrati član komisije za usmerjanje druge stopnje.

27. člen

(rok za izdajo odločbe)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo mora izdati odločbo o usmeritvi najkasneje v šestih mesecih od dneva uvedbe postopka, ministrstvo, pristojno za šolstvo, pa mora izdati odločbo o usmeritvi najkasneje v šestih mesecih od dneva, ko prejme popolno pritožbo.

28. člen

(vročitev odločbe)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo odločbo o usmeritvi, izdano na podlagi zahteve za uvedbo postopka, vroči vlagatelju, vrtcu, šoli ali zavodu, v katerega je otrok v času usmerjanja vključen, in vrtcu, šoli ali zavodu, v katerega je otrok usmerjen. Če je odločba o usmeritvi izdana na podlagi predloga za uvedbo postopka usmerjanja, pa se vroči tudi predlagatelju.

Odločba, s katero Zavod Republike Slovenije za šolstvo ugotovi, da usmeritev ni potrebna, se vroči vlagatelju, če je izdana na podlagi predloga za uvedbo postopka, pa staršem in predlagatelju.

28.a člen

(izvršitev odločbe)

Starši so dolžni vključiti otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali zavod v skladu z dokončno odločbo o usmeritvi v roku 15 dni od njene dokončnosti, če z odločbo o usmeritvi ni določeno drugače. Vrtec, šola ali zavod, v katerega mora biti otrok s posebnimi potrebami v skladu z dokončno odločbo o usmeritvi vključen, mora otroka s posebnimi potrebami vključiti najkasneje v roku 15 dni od njene dokončnosti, če z odločbo o usmeritvi ni določeno drugače.

Če se odločba ne izvrši v skladu s prvim ali drugim odstavkom tega člena, je vrtec, šola ali zavod, v katerega je otrok s posebnimi potrebami v času usmerjanja vključen, dolžan v roku 15 dni od poteka roka, določenega v prvem ali drugem odstavku tega člena, to sporočiti Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorju, pristojnemu za šolstvo.

29. člen

(individualizirani program)

Vrtec, šola oziroma zavod mora najkasneje v roku 30 dni po vključitvi otroka s posebnimi potrebami izdelati individualizirani program vzgoje in izobraževanja (v nadaljnjem besedilu: individualizirani program).

Z individualiziranim programom se določijo oblike dela na posameznih vzgojnih in izobraževalnih področjih, pri posameznih predmetih ali pri predmetnih področjih, način izvajanja dodatne strokovne pomoči, izvajanje fizične pomoči, prehajanje med programi ter potrebne prilagoditve pri organizaciji, preverjanju in ocenjevanju znanja, napredovanju in časovni razporeditvi pouka.

30. člen

(strokovna skupina)

Za pripravo in spremljanje izvajanja individualiziranega programa imenuje ravnatelj vrtca, šole oziroma zavoda strokovno skupino, ki jo sestavljajo strokovni delavci vrtca, šole ali zavoda in drugi strokovni delavci, ki bodo sodelovali pri izvajanju vzgojno-izobraževalnega programa. Pri delu strokovne skupine sodelujejo tudi starši otroka.

Strokovna skupina mora med šolskim letom prilagajati individualizirani program glede na napredek in razvoj otroka s posebnimi potrebami in ob koncu šolskega leta preveriti ustreznost individualiziranega programa in izdelati individualizirani program za naslednje šolsko leto.

31. člen

(preverjanje ustreznosti usmeritve v program)

Če komisija za usmerjanje meni, da je potrebno ustreznost usmeritve v program vzgoje in izobraževanja preveriti, v strokovnem mnenju določi rok za preverjanje ustreznosti, ki ne sme biti krajši od enega leta in ne daljši od petih let.

Če je rok preverjanja ustreznosti usmeritve iz prejšnjega odstavka v odločbi o usmeritvi določen, jo Zavod Republike Slovenije za šolstvo na podlagi mnenja, ki ga pripravi vrtec, šola ali zavod, v katerega je otrok vključen, in mnenja komisije za usmerjanje, preveri.

Če Zavod Republike Slovenije za šolstvo na podlagi mnenja, ki ga pripravi vrtec, šola ali zavod, v katerega je otrok vključen, in mnenja komisije za usmerjanje ugotovi, da je usmeritev ustrezna, jo potrdi. Če ugotovi, da usmeritev ni ustrezna, jo spremeni.

32. člen

(zahteva ali predlog za spremembo usmeritve)

Vlagatelj ali predlagatelj spremembe usmeritve po predhodni seznanitvi vlagatelja lahko zaradi bistvenih sprememb okoliščin zahteva oziroma predlaga spremembo usmeritve v program vzgoje in izobraževanja v okviru iste ravni vzgoje in izobraževanja.

33. člen

(zahteva za spremembo odločbe v delu, ki določa vrtec, šolo ali zavod)

Vlagatelj lahko zaradi bistvenih sprememb okoliščin vloži zahtevo za spremembo dokončne odločbe o usmeritvi le v delu izreka, ki določa vrtec, šolo ali zavod, v katerega je otrok s posebnimi potrebami vključen.

V primeru iz prejšnjega odstavka si mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo pred odločitvijo pridobiti od vrtca, šole ali zavoda, v katerega naj bi bil otrok vključen, mnenje o izpolnjevanju kadrovskih, prostorskih, materialnih in drugih pogojev vrtca, šole ali zavoda.

V. ZBIRANJE IN VARSTVO OSEBNIH PODATKOV

34. člen

(uporaba predpisov o varstvu osebnih podatkov)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo in ministrstvo, pristojno za šolstvo, zbirata, obdelujeta, shranjujeta, posredujeta in uporabljata podatke, vsebovane v zbirkah podatkov, katere upravljata po tem zakonu, v skladu s predpisi o varstvu osebnih podatkov in v skladu s predpisi s področja vzgoje in izobraževanja, če s tem zakonom ni drugače določeno.

35. člen

(zbirke osebnih podatkov, ki jih vodi Zavod Republike Slovenije za šolstvo)

Zavod Republike Slovenije za šolstvo vodi naslednje zbirke:

- o osebnih podatkih otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: ime in priimek, spol, datum, kraj in država rojstva, naslov prebivališča, državljanstvo in EMŠO;
- o osebnih podatkih staršev otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: ime in priimek, naslov prebivališča in EMŠO;
- o vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami, ki obsega: naslov vrtca, šole ali zavoda, v katerega je otrok vključen, podatke o rejništvu, program vzgoje in izobraževanja, v katerega je otrok usmerjen, rok, v katerem mora Zavod Republike Slovenije za šolstvo preveriti ustreznost usmeritve, strokovno mnenje komisije za usmerjanje o vrsti in stopnji otrokove motnje, ovire oziroma primanjkljaja, ter naslov vrtca, šole ali zavoda, v katerega je otrok napoten na podlagi odločbe centra za socialno delo;
- o izdanih odločbah o usmeritvi, ki obsega odločbe o usmeritvi, izdane na prvi stopnji, in odločbe o usmeritvi, izdane na drugi stopnji.

Zavod Republike Slovenije za šolstvo mora omogočiti ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, za potrebe odločanja v postopkih usmerjanja otrok s posebnimi potrebami oziroma opravljanja strokovnega nadzora nad delom Zavoda Republike Slovenije za šolstvo brezplačen vpogled, prepis, izpis ali kopiranje v zbirko podatkov iz četrte alineje prvega odstavka tega člena.

35.a člen

(zbirke osebnih podatkov, ki jih vodi ministrstvo, pristojno za šolstvo)

Ministrstvo, pristojno za šolstvo, za potrebe odločanja v postopkih usmerjanja otrok s posebnimi potrebami na drugi stopnji, upravlja zbirko osebnih podatkov o izdanih odločbah o usmeritvi na drugi stopnji.

36. člen

(obveščanje o izdanih odločbah)

Center za socialno delo je dolžan zaradi vodenja evidence o vzgoji in izobraževanju otrok s posebnimi potrebami pošiljati Zavodu Republike Slovenije za šolstvo v vednost odločbe, izdane na podlagi 120. in 121. člena zakona o zakonski zvezi in družinskih razmerjih (Uradni list SRS, št. 14/89 – prečiščeno besedilo) ter na podlagi 183. člena zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (Uradni list RS, št. 22/00).

37. člen

(namen in uporaba podatkov)

Osebnih podatki otroka s posebnimi potrebami, ki se zbirajo v skladu s tem zakonom, se obdelujejo, shranjujejo in uporabljajo za potrebe vzgoje in izobraževanja in posredujejo ministrstvu, pristojnemu za šolstvo, in ministrstvu, pristojnemu za družino in socialne zadeve, za izvajanje z zakonom določenih nalog.

Ministrstvu iz prejšnjega odstavka imata pravico do brezplačnega vpogleda, prepisa, izpisa ali kopiranja podatkov.

Za potrebe znanstveno-raziskovalnega dela in pri izdelavi statističnih analiz, se smejo osebni podatki uporabljati in objavljati tako, da identiteta otroka s posebnimi potrebami ni razvidna.

38. člen

(shranjevanje podatkov)

Podatki iz evidence iz tretje in četrte alineje 35. člena ter 35.a člena tega zakona se hranijo trajno, podatki iz zbirke iz prve in druge alineje 35. člena tega zakona pa se hranijo v skladu s posebnimi predpisi.

V.a NADZOR IN KAZENSKE DOLOČBE

38.a člen

(nadzor)

Nadzor nad izvajanjem določb tega zakona izvaja inšpektor, pristojen za šolstvo.

38.b člen

(globe za prekrške)

Z globo 1000 eurov se kaznujejo za prekršek starši, ki v skladu z odločbo o usmeritvi ne vključijo otroka s posebnimi potrebami v vrtec, šolo ali zavod (prvi odstavek 28.a člena). Z globo 2000 eurov se kaznuje za prekršek vrtec, šola ali zavod, ki v skladu z odločbo o usmeritvi ne vključi otroka s posebnimi potrebami (drugi odstavek 28.a člena).

Z globo 1000 eurov se kaznuje za prekršek vrtec, šola ali zavod, ki ne sporoči Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorju, pristojnemu za šolstvo, da se dokončna odločba ni izvršila (tretji odstavek 28.a člena).

Z globo 1000 eurov se kaznuje za prekršek vrtec, šola ali zavod, če individualizirani program ni izdelan v roku 30 dni po vključitvi otroka s posebnimi potrebami (prvi odstavek 29. člena).

Z globo 500 evrov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba vrtca, šole ali zavoda, ki v skladu z odločbo ne vključi otroka s posebnimi potrebami (drugi odstavek 28.a člena). Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba vrtca, šole ali zavoda, ki ne sporoči Zavodu Republike Slovenije za šolstvo in inšpektorju, pristojnemu za šolstvo, da se dokončna odločba ni izvršila (tretji odstavek 28.a člena).

Z globo 200 evrov se kaznuje za prekršek odgovorna oseba vrtca, šole ali zavoda, če individualizirani program ni izdelan v roku 30 dni po vključitvi otroka s posebnimi potrebami (prvi odstavek 29. člena).

Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami – ZUOPP (Uradni list RS, št. 54/00) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

VI. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

39. člen

(uveljavljanje pravic otrok in oseb s posebnimi potrebami)

Z dnem uveljavitve tega zakona se pravice otrok in oseb s posebnimi potrebami, ki jih določajo drugi predpisi in so se doslej uveljavljale na podlagi izvida in mnenja komisije za razvrščanje, uveljavljajo na podlagi strokovnega mnenja komisije za usmerjanje iz 21. člena tega zakona, ki zajema tudi opredelitev vrste in stopnje invalidnosti, če to zajema pisna zahteva. Zahteva za izdajo strokovnega mnenja se vloži pri pristojnem centru za socialno delo.

40. člen

(začasno izvajanje nalog šolskih uprav)

Do pričetka delovanja šolskih uprav izvajajo naloge šolskih uprav, določene s tem zakonom, posamezne upravne enote, enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo, zavodi za vzgojo in izobraževanje ali pristojni centri za socialno delo.

Podrobnejša navodila za izvajanje nalog ter krajevno pristojnost organov oziroma organizacij iz prejšnjega odstavka določi minister, pristojen za šolstvo.

41. člen

(zaključitev postopkov)

Postopke, ki so bili uvedeni pred uveljavitvijo tega zakona, zaključijo centri za socialno delo v skladu z dosedanjimi predpisi.

42. člen

(podzakonski predpisi)

Izvršilni predpisi iz tega zakona se sprejmejo najkasneje v enem letu po njegovi uveljavitvi. Do sprejema predpisov, določenih s tem zakonom, se uporabljajo izvršilni predpisi, ki so veljali pred uveljavitvijo tega zakona, če niso v nasprotju s tem zakonom, in sicer:

- pravilnik o programu vzgojnega dela v zavodih za usposabljanje (Uradni list SRS, št. 27/70);
- pravilnik o programu za usposabljanje v zavodih za delovno usposabljanje (Uradni list SRS, št. 27/70);
- pravilnik o razvrščanju in razvidu otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih oseb z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 18/77).

43. člen

(prenehanje veljavnosti zakona)

Z dnem uveljavitve tega zakona preneha veljati

- zakon o izobraževanju in usposabljanju otrok in mladostnikov z motnjami v telesnem in duševnem razvoju (Uradni list SRS, št. 19/76 in 3/80 – odločba US),
- 123. člen zakona o socialnem varstvu (Uradni list RS, št. 54/92, 56/92 – popr. 42/94 – odločba US in 41/99).

44. člen

(uveljavitev zakona)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami – ZUOPP-A (Uradni list RS, št. 118/06) vsebuje naslednje prehodne in končne določbe:

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

13. člen

Postopki usmerjanja, ki so bili uvedeni pred začetkom uporabe tega zakona, se zaključijo v skladu s predpisi, ki so veljali do začetka uporabe tega zakona.

Odločbe o usmeritvi, ki so bile izdane pred začetkom uporabe tega zakona, se preverjajo v rokih določenih z izdanimi odločbami v skladu s tem zakonom.

14. člen

Z dnem začetka uporabe tega zakona prenehata veljati drugi in tretji odstavek 7. člena Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja (Uradni list RS, št. 65/05) in 40. člen Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/00).

15. člen

Pravilnik o organizaciji in načinu dela komisij za usmerjanje otrok s posebnimi potrebami ter o kriterijih za opredelitev vrste in stopnje primanjkljajev, ovir oziroma motenj otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/03, 93/04, 97/05 in 25/06) se uskladi z določili tega zakona do 1. januarja 2007.

16. člen

Z dnem začetka uporabe tega zakona prenehata veljati:

- Pravilnik o postopku usmerjanja otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 54/03 in 93/04) in
- Pravilnik o določitvi območnih enot Zavoda Republike Slovenije za šolstvo za začasno izvajanje nalog ministrstva, pristojnega za šolstvo, ki jih določa Zakon o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami (Uradni list RS, št. 74/05).

17. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije, uporabljati pa se začne 1. januarja 2007.